

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1319/2023
13.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, др Илије Зиндовића, Гордане Комненић и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радомир Бућковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3060/21 од 12.10.2022. године, у седници одржаној 13.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3060/21 од 12.10.2022. године у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 1374/21 од 07.04.2021. године у ставу првом и другом изреке у делу у ком је обавезана тужена да тужиоцу за период од 03.12.2015. године до 10.09.2018. године на име разлике плате исплати износ од још 589.935,95 динара, са законском затезном каматом на појединачне месечне износе од доспелости сваког износа до исплате и да за исти период на те износе, а за рачун тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање РФ ПИО, Филијала Београд и ставу трећем изреке и **ОДБИЈА** захтев тужене за наканду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова поступка по ревизији исплати 194.898,72 динара, у року од 15 дана.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3060/21 од 12.10.2022. године, става првог изреке, као о изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена ревизија тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3060/21 од 12.10.2022. године, става првог изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1374/21 од 07.04.2021. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете до двоструког износа плате по основу обављеног рада и времена проведеног на раду за период од 03.12.2015. године до 01.09.2018. године исплати износ од 2.550.872,98 динара са припадајућом законском затезном каматом на појединачне месечне новчане износе од доспелости сваког износа до исплате, како је то ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд, у корист тужиоца уплати доприносе за период од 03.12.2015. године до 01.09.2018. године, на основицу неисплаћене разлике по износу односно тарифи важећој на дан исплате у фонду. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 275.858,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3060/21 од 12.10.2022. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у делу става првог и другог изреке, којим је обавезана тужена да тужиоцу исплати накнаду штете до двоструког износа плате по основу обављеног рада и времена проведеног на раду за период од 03.12.2015. године до 10.09.2018. године, у износима и са каматом ближе наведеним у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог и другог изреке, тако што је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату на име накнаде штете због мање исплаћених нето плата за период од 03.12.2015. године до 01.09.2018. године, изнад досуђеног износа, а до износа од 2.550.872,98 динара, са законском затезном каматом на појединачне месечне износе, као и захтев тужиоца да се обавезе тужена да уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на плате изнад досуђеног износа до износа од 2.550.872,98 динара. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде и обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка пред првостепеним судом плати 269.959,38 динара, а изнад досуђеног износа одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова насталих у поступку пред првостепеним судом. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка по жалби исплати 33.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену странке су благовремено изјавиле ревизије и то тужилац против одлуке садржане у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужена против одлуке садржане у ставу првом изреке, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи у смислу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану одлуку у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба паничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је први пут засновао радни однос код тужене у Служби за организовани криминал у августу 2008. године.

Решењем тужене од 01.05.2016. године тужилац, виши полицијски инспектор, распоређен је са 01.05.2016. године на радно место послови сузбијања синтетичких дрога и злоупотреба са прекурсорима (ОСЛ), Одељење за сузбијање и кријумчарење наркотика, Служба за борбу против организованог криминала у КП. Из налаза и мишљења судског вештака економско финансијске струке следи да је тужилац први пут засновао радни однос у СБПОК у августу 2008. године, да у спорном периоду тужилац који ради у Служба за борбу против организованог криминала има исти укупан коефицијент плате (2.791 за период децембар 2015 – април 2016. године, односно 2.841 за период мај 2016 – август 2018. године), као упоредни радник ББ, који ради у Служби за превенцију наркоманије и сузбијање кријумчарења наркотика. Укупна номинална нето разлика плате тужиоца да је исплаћивана на основу Закона и Уредбе за период од 03.12.2015. године до 31.08.2018. године износи 2.550.872,98 динара по месечним нето износима, а из допунског налаза и мишљења судског вештака следи да је основна нето плата на претходном радном месту упоредног радника ББ износила 66.022,74 динара без додатака, а да двоструки износ ове основне нето плате пре распоређивања у службу износи 132.045,48 динара, да укупна номинална нето разлика плате тужиоца за спорни период, када се од износа 4.346.018,62 динара одузме исплаћени износ 2.385.081,59 динара, да добијена разлика износи 1.960.937,03 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је с позивом на одредбе Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела, и то члана 10. и 18. и члана 2. Уредбе о платама лица која обављају послове у посебним организационим јединицама државних органа надлежних за сузбијање организованог криминала усвојио тужбени захтев за исплату разлике у заради тужиоца у односу на претходно радно место упоредног радника, до двоструког износа основне зараде, прихватајући налаз и мишљење судског вештака финансијске струке у укупном износу од 2.550.872,98 динара.

Другостепени суд је након одржане расправе делимично преиначио првостепену пресуду и одбио захтев тужиоца преко износа од 1.960.937,03 динара, а одлуку је засновао на становишту да је првостепени суд погрешно прихватио налаз и мишљење судског вештака економско-финансијске струке по коме је извршен обрачун двоструког износа зараде у односу на ону која би упоредном раднику тужене била исплаћена за сваки месец спорног периода да је остао на ранијем радном месту пре премештаја у Службу за борбу против организованог криминала. По закључку другостепеног суда тужиоцу припада само разлика у исплаћеним износима зарада у спорном периоду до висине двоструког износа од 132.045,48 динара, а у складу са чланом 2. ст. 1, 3. и 5. Уредбе о платама лица која обављају послове у посебним организационим јединицама државних органа надлежних за сузбијање организованог криминала.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца оспорава правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда.

Одредбом члана 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС, бр. 24/2005... 32/2013), прописано је да запослени има право на одговарајућу зарату која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Према одредби члана 18. став 1. Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела („Службени гласник РС“, бр. 72/09... 32/13), која је важила у спорном периоду, лица која обављају послове и задатке у државним органима посебним организационим јединицама из овог закона имају право на плату која не може бити већа од двоструког износа плате коју би остварила лица запослена на одговарајућим пословима и задацима у Тужилаштву за организовани криминал, Вишем суду у Београду, Апелационом суду у Београду, министарству надлежном за унутрашње послове и Окружном затвору у Београду. Сагласно ставу 2. наведеног члана закона, плате лица из става 1. овог члана уређује Влада.

Одредбом члана 2. став 1. Уредбе о платама лица која обављају послове у посебним организационим јединицама државних органа надлежних за сузбијање организованог криминала, прописано је да се плата старешине Службе и заменика Старешине службе и овлашћеног службеног лица у Служби, руководиоца и заменика руководиоца Посебне притворске јединице и запосленог на пословима обезбеђења у Посебној притворској јединици обрачунава и исплаћује у двоструком износу плате коју су остваривали на пословима са којих су ступили на рад у организационе јединице из члана 1. ове уредбе. Чланом 3. став 2. исте Уредбе прописано је да запослени у Служби који нема својство овлашћеног службеног лица има право на плату у двоструком износу плате која се обрачунава и исплаћује запосленом на одговарајућем радном месту у седишту Министарства унутрашњих послова. Ставом 5. наведеног члана Уредбе, предвиђено је да се приликом обрачунавања двоструког износа плата у смислу става 1. - 4. овог члана, не узимају у обзир додаци на плату утврђени законом.

Сагласно напред цитираним одредбама Закона и Уредбе, запослени који први пут заснивају радни однос у Служби за борбу против организованог криминала и Служби за откривање ратних злочина који нису били радно ангажовани нигде већ им је ово прво запослење, имају право на двоструки износ плате, при чему треба да се има у виду плата упоредног радника који ради на истим пословима и задацима на којима ради то лице, те би запослени имао право на двоструки износ плате у односу на плату упоредног радника на претходном радном месту, уз ограничење из члана 18. став 1. Закона о организацији надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела. То значи да се двоструки износ плате, у смислу наведене законске одредбе обрачунава са свим увећањима плате коју би упоредни радник остварио на ранијем радном месту, односно да свако увећање основне месечне плате на ранијем радном месту последично доводи до увећања двоструког износа његове основне плате у овим организационим јединицама, па се према плати са тог радног места цени да ли је плата тужиоца мања или већа и уколико јесте, која је разлика између плате коју је тужилац примио и плате која му припада по основу наведених цитираних одредби Закона и Уредбе.

Имајући у виду напред наведено, то се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да основ за обрачун разлике плате у спорном периоду представља двострука плата коју би упоредни радник остварио у месецу који претходи месецу преласка у службу, без обрачунатог увећања које би остварио на том радном месту. Наиме, другостепени суд погрешно сматра да мерило за обрачун двоструког износа основне плате у спорном периоду представља само онај износ који је упоредном раднику исплаћен у месецу који је претходио његовом распоређивању на радно место у Службу за борбу против организованог криминала, не узимајући у обзир

промене у висини основне плате до којих је дошло у спорном периоду обрачуна. Стога, тужиоцу припада право на накнаду штете због неосновано умањене зараде у спорном периоду, према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке, са припадајућом законском затезном каматом и доприносима за обавезно пензисјко и инвалидско осигурање, како је то правилно закључио првостепени суд, због чега је Врховни суд одлучио као у ставу првом изреке.

Стога је, сагласно члану 416. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу члана 153, 154. и 165. ЗПП, са којих је разлога одлука о трошковима првостепеног поступка потврђена, а тужиоцу признати трошкови поступка по ревизији и то на име састава ревизије у износу од 27.398,72 динара и на име судских такси за ревизију у износу од 70.398,72 динара и одлуку по ревизији у износу од 97.500,00 динара, све према АТ и ТТ, са којих разлога је одлучено као у ставу другом изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије тужене на основу члана 404. став 2. ЗПП, Врховни суд је утврдио да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене, као о изузетно дозвољеној на основу члана 404. ЗПП. Наиме, предмет тражене правне заштите је исплата разлике плате до двоструког износа на основу обављеног рада и времена проведеног на раду у Служба за борбу против организованог криминала. О овом праву тужиоца и о висини тражене накнаде судови су одлучили уз примену материјалног права које је у складу са правним схватањем израженим кроз одлуке Врховног касационог суда и Врховног суда у којима је одлучивано о истоветним захтевима тужилаца, због чега у овом случају не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потребе уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

Са напред наведених разлога одлучено је као у ставу трећем изреке.

Ценећи дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Тужба у овој правној ствари поднета је 03.12.2018. године, а преиначена поднеском од 10.02.2020. године. Вредност предмета спора побијаног дела је 1.960.937,03 динара, који износ не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења односно преиначења тужбе, са којих разлога је Врховни суд утврдио да ревизија тужене није дозвољена применом члана 413. ЗПП и са којих разлога је одлучио као у ставу четвртном изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**